

Een

De Heilige Schrift en het kind

In dit hoofdstuk worden enkele thema's uit de Heilige Schrift onderzocht, die bij het zoeken naar antwoorden op de vragen rond het sterven van kinderen richting kunnen geven. Niet alle relevante Schriftgegevens kunnen overigens hier genoemd worden. Ook een uitgebreide exegetische verantwoording valt buiten het bestek van dit boek. Het gaat er meer om dat we een indruk krijgen van de Bijbelse lijn.

Een belangrijke vraag is, welke plaats het kind in de Bijbel heeft. Volgens sommige theologen neemt het een ondergeschikte plaats in. De Bijbel zou het kind zelfs van minder waarde acht dan een volwassene.

Het prenatale leven

Laten we inzetten bij het vroegste begin van het menselijke leven. Welke waarde heeft dat leven in Gods oog? Er zijn diverse Schriftplaatsen die ons daarin onderwijzen. Psalm 139 is de meest bekende. Onder leiding van de Heilige Geest geeft David er rekenschap van dat God zorgt voor de vrucht in de baarmoeder.

Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn Uw werken; ook weet het mijn ziel zeer wel. Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het

verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben in de nederste delen der aarde. Uw ogen hebben mijn ongeformeerde klomp gezien; en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.

(Psalm 139:14-16)

Diezelfde gedachte treffen we onder andere ook aan in Job 10:8-11, Psalm 22:10-11, Psalm 71:6 en Psalm 119:73. God vormt het ongeboren leven vanaf het allereerste begin. Van een onderwaardering is geen sprake.

Exodus 21

Dat wordt onderstreept door wat we lezen in Exodus 21. Het betreft een passage uit de wetten van Mozes. Hij beschrijft de situatie dat twee mannen slaags met elkaar raken. Een zwangere vrouw, mogelijk een van de echtgenotes, komt tussenbeide. Terwijl ze de mannen probeert te scheiden, krijgt ze zelf een klap. Ten gevolge daarvan komt de bevalling ontijdig op gang. Als dat geen dodelijk gevolg heeft voor haar noch voor haar ongeboren kind, dan moet de dader een geldboete betalen. Maar als de vrouw of haar kind wel sterft, wordt de regel gehanteerd: leven voor leven. Dan moet volgens de oudtestamentische wet de dader worden gedood. Het sterven van het ongeboren kind wordt even zwaar gestraft als het sterven van de volwassen vrouw. We kunnen hier dus van leren dat de Heere geen onderscheid maakt tussen menselijk leven voor en na de geboorte.

Johannes de Doper

Dat het prenatale leven niet slechts een klomp cellen is, maar een

bezield menselijk wezen, bewijst ook de geschiedenis van de ontmoeting tussen de nog ongebooren Johannes de Doper en de eveneens nog ongebooren Heere Jezus. Elizabeth was ruim zes maanden zwanger toen Maria haar bezocht. Die was op dat moment nog maar enkele weken bevrucht. Op het moment dat Maria haar nicht groette, vond er een wonderlijke gebeurtenis plaats. Elizabeth zegt in Lukas 1:44 *‘Want zie, als de stem uwer groetenis in mijn oren geschiedde, zo sprong het kindeken van vreugde op in mijn buik’*.

Wij moeten deze gebeurtenis niet biologisch gaan verklaren. Want het is niet te vergelijken met wat alle zwangere vrouwen op een bepaald moment gaan ervaren: dat ze hun kindje voelen bewegen. Dit is echter anders. Uit Lukas 1:15 blijkt dat het hier gaat om het werk van de Heilige Geest: *‘...en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijner moeders lijf aan’*. De Heilige Geest maakt aan de ongebooren Johannes op een voor ons onbegrijpelijke en niet na te rekenen manier duidelijk dat zijn Heere binnenkomt. Verscholen in de schoot van Maria.

Om Johannes’ reactie te verstaan, dienen wij ons te herinneren dat het zijn taak zou worden om voor het aangezicht van de Heere Jezus heen te gaan en Zijn wegen te bereiden. Als volwasen man zal hij als heraut de Koning aankondigen. Echter, hier begint hij daar al mee. Op deze wijze wijst hij zijn moeder op de Heere. Zo noemt Elizabeth haar nicht toch? *De moeder mijns Heeren*.

Uit deze geschiedenis kunnen we dus ook leren dat zowel een foetus (Johannes) als een embryo (Jezus) menselijke personen zijn. Maria is nog maar net in verwachting, maar de ongebooren Johannes weet – op een voor ons verborgen wijze: *daar is mijn Heere*.

Bovendien leren we dat ook het prenatale leven vatbaar is voor de invloeden van Gods Geest. Johannes was vervuld van de Heilige Geest. Deze geschiedenis geeft reden om te geloven dat het prenatale leven een ziel heeft, al vanaf het allereerste begin.

Prediker 6

Er staan in de Schrift echter ook woorden die de betekenis van het ongeboren leven lijken te minimaliseren. Een Schriftplaats die vragen zou kunnen oproepen, is Prediker 6:3-5.

Indien een man honderd kinderen gewon en vele jaren leefde, zodat de dagen zijner jaren vele waren, doch zijn ziel niet verzadigd werd van het goed en hij ook geen begrafenis had; ik zeg dat een misdracht beter is dan hij. Want met ijdelheid komt zij en in duisternis gaat zij weg, en met duisternis wordt haar naam bedekt.

We lezen daar dat een miskraam 'ijdelheid' is. Toch zouden we Prediker en zijn plaats in het geheel van de Godsopenbaring geen recht doen als we nu de conclusie zouden trekken, dat het prenatale leven volgens hem de naam 'leven' eigenlijk niet verdient. We moeten bedenken dat tekst en context onlosmakelijk zijn verbonden. Prediker dacht bij het woord 'leven' aan het leven-op-aarde. Hij schreef zijn boekje om ons te leren hoe wij ons leven-op-aarde zinvol moeten inrichten. Hij noemt tal van voorbeelden op waaruit blijkt dat een leven-op-aarde zonder God geen waarde heeft. 'Ijdelheid' is een sleutelwoord in Prediker. Letterlijk betekent dat: 'wind' in de betekenis van 'vluchtigheid' of 'broosheid'. Zo moeten we volgens hem een misdracht zien: als iets dat er slechts heel kort geweest is. Maar, zo wil hij in de genoemde verzen zeggen: zo'n 'vluchtig' leven is altijd nog beter

dan een leven van een rijke man, die niet heeft kunnen genieten van de gaven die God hem schonk. En dat omdat die rijke man altijd maar méér wilde hebben. Prediker stelt dan de vraag: wat voor waarde heeft een leven van iemand, die zo door hebzucht en gierigheid werd gedreven, dat zijn omgeving hem tenslotte zelfs geen eervolle begrafenis gunde? Prediker diskwalificeert hier dus niet het leven van een bejaarde of een embryo op zichzelf. Maar het ellendige van het leven van die bejaarde en het embryo is hier, dat het zo mooi begon, maar dat er een schaduw overheen valt. En dan is een misdracht er zelfs nog beter aan toe, omdat zij niet de moeiten en de zorgen van de gierigaard heeft gekend. *Zij heeft meer rust dan hij.*

In zonde ontvangen

Wat een menselijk leven ook onderscheidt van al het andere leven, is dat het zondig is. De mens is zondaar, niet omdat hij zondige dingen doet, maar omdat hij in zijn wezen zonde is. De menselijke natuur is na de zondeval totaal en radicaal verdorven. Hij is niet meer de mens zoals God die geschapen heeft en kan ook niet meer doen waarvoor God hem gemaakt heeft, namelijk om God lief te hebben boven alles en de naaste als zichzelf. De Heere Jezus wijst het hart aan als de bron van de zonden:

En Hij zeide: Hetgeen uitgaat uit den mens, dat ontreinigt den mens. Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand. Al deze boze dingen komen voort van binnen en ontreinigen den mens.

(Markus 7:21)